

KS - Kommunesektorens organisasjon

- Avsender: KS - Kommunesektorens organisasjon
- Høringsinstans: Andre, Fagforeninger og arbeidsgiverorganisasjoner
- Ønsker å ta stilling til høringen: **JA**

Avgitte svar

Lovens formål og medlemskapsspørsmål

1. Dagens tre lover erstattes av én felles lov om tros- og livssynssamfunn

jf. kap. [6](#), [8](#), [18](#) og § [1](#) i høringsnotatet (åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Det er viktig at lovverket er konsistent og mer forutsigbart.

2. Lovens formål skal være å understøtte tros- og livssynssamfunnene

jf. [kap. 7](#) og § [1](#) i høringsnotatet (åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

3. Loven skal definere tros- og livssynssamfunn som "sammenslutninger for felles utøvelse av en religiøs tro eller et sekulært livssyn"

jf. [kap. 7](#) og § [1](#) i høringsnotatet (åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Det er viktig med en tydelig definisjon.

4. Den gjeldende lovregulerte ordningen om barns tilhørighet til tros- og livssynssamfunn oppheves

jf. [kap. 18](#) og §§ [2](#) og [3](#) (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Det er bra at lovverket harmoniseres med barneloven.

Registrering og tilskudd

5. Det settes som krav for registrering av tros- og livssynssamfunn at samfunnet må ha mer enn 500 medlemmer som har fylt 15 år

jf. [kap. 7](#) og [§ 3](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

6. Lovens antallskrav kan oppfylles ved at likeartede samfunn søker om å bli registrert i fellesskap

jf. [kap. 7](#) og [§ 3](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

7. Det gis hjemmel i loven for at antallskravet kan fravikes i helt særlige tilfeller

jf. [kap 7](#) og [§ 3](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

8. Et samfunn må være registrert for å ha krav på tilskudd og for å kunne tildeles vigselfrett, jf. kap. 7 og 19 og §§ 3 og 4 og forslag til endring i ekteskapsloven § 12 første ledd.

jf. [kap. 7](#) og [19](#) og [§§ 3](#) og [4](#)
forslag til endring i ekteskapsloven § 12 første ledd (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ	Hvor viktig er dette?	Eventuell kommentar
☐ Enig ☐ Uenig	☐ Viktig ☐ Ikke viktig ☐ Ingen oppfatning	<i>Krav om registrering har betydning dersom det mot KS sitt ønske likevel skal være kommunal finansiering av andre trossamfunn.</i>

9. Staten skal overta kommunenes finansieringsansvar for tilskudd til tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke

jf. [kap. 13](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ	Hvor viktig er dette?	Eventuell kommentar
☒ Enig ☐ Uenig	☒ Viktig ☐ Ikke viktig ☐ Ingen oppfatning	<i>Ansvar for finansiering av andre trossamfunn bør samles hos staten. De lovpålagte pliktene til Den norske kirke er ikke en del av likebehandlingen og må heller ikke være en del av finansieringsgrunnlaget. Det samme må gjelde særskilt vedlikehold og andre kulturhistoriske tiltak.</i>

10. Tilskudd til tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke skal beregnes etter antallet medlemmer i samfunnet over 15 år

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ	Hvor viktig er dette?	Eventuell kommentar
☐ Enig ☐ Uenig	☐ Viktig ☐ Ikke viktig ☐ Ingen oppfatning	

11. Satsen for tilskudd per medlem i tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke skal reguleres årlig i samsvar med endringene i statens tilskudd til Den norske kirke

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ	Hvor viktig er dette?	Eventuell kommentar
☒ Enig ☐ Uenig	☒ Viktig ☐ Ikke viktig ☐ Ingen oppfatning	<i>Viktig for likebehandling.</i>

12. Tilskudd til investeringer av Den norske kirkes kirkebygg fra før 1900 skal ikke inngå i reguleringsgrunnlaget for tilskudd til andre tros- og livssynssamfunn

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Staten bør ha særskilt ansvar for å finansiere vedlikehold av verneverdige kirkebygg. Se også innsendt høringsuttalelse.

13. Tilskudd til oppgaver Den norske kirke utfører på vegne av det offentlige skal ikke inngå i reguleringsgrunnlaget for tilskudd til andre tros- og livssynssamfunn

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Se kommentar under pkt. 9

14. Tilskudd til utgifter som følger av Den norske kirkes særlige stilling skal ikke inngå i reguleringsgrunnlaget for tilskudd til andre tros- og livssynssamfunn

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Se kommentar under pkt. 9

15. Samfunn skal kunne nektes tilskudd dersom de mottar bidrag fra stater som ikke respekterer retten til tros- og livssynsfrihet

jf. [kap. 15](#) og [§ 6](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

16. Det skal overlates til fylkesmannen å treffe vedtak om registrering og tilskudd etter loven og å føre tilsyn

med virksomheten

jf. [kap. 17](#) og [§ 7](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

17. Fylkesmannens myndighet etter loven skal kunne ivaretas av ett fylkesmannsembete

jf. [kap. 17](#) og [§ 7](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Det bør vurderes hvilke konsekvenser dette evt. har for lokalt samarbeid.

Den norske kirke

18. Særskilte bestemmelser som kun retter seg mot Den norske kirke (kirkelig rammelov) skal gis i et eget kapittel i den nye trossamfunnsloven

jf. [kap. 8](#) og [§§ 8 – 16](#) (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Viser til kommentar i pkt. 24 og innsendt høringssvar.

19. Det skal overlates til Kirkemøtet å fastsette nærmere bestemmelser om kirkens organisering, kirkelig inndeling, kirkelige organer og valg til disse

jf. [kap. 8](#) og [§§ 10 og 11](#) (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☒ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Viser til kommentar i pkt. 24 og innsendt høringssvar.

20. Det skal overlates til Kirkemøtet å fastsette bestemmelser om kirkebygg

jf. [kap. 8](#) og [§ 13](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☒ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Viser til kommentar i pkt. 24 og innsendt høringssvar.

21. Det skal overlates til Kirkemøtet å fastsette bestemmelser om, og med hvilke unntak og særregler, forvaltningsloven, offentlighetsloven og arkivloven skal gjelde for kirken

jf. [kap. 8](#) og [§ 16](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Viser til kommentar i pkt. 24 og innsendt høringssvar.

22. Det skal overlates til Kirkemøtet å fastsette om medlemmer av kirken skal betale medlemskontingent

jf. [kap. 10](#) og [§ 12](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Viser til kommentar i pkt. 24 og innsendt høringssvar.

23. Bestemmelsene om at soknet og Den norske kirke er selvstendige rettssubjekter skal videreføres

jf. [kap. 8](#) og [§ 9](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Dersom utfallet, mot KS anbefaling, blir at organiseringen skal tilligge DNK (§8), er det behov for å konkretisere ansvar og oppgaver for lokal samhandling tydeligere i § 9. Fortsatt kommunal finansiering må etter KS administrasjonens vurdering forutsette organer i DNK på kommunalt nivå.

24. Mener du at Den norske kirke skal finansieres ved at a) Dagens økonomiske oppgavefordeling mellom staten og kommunene føres videre, eller b) Staten skal overta det ansvaret kommunene i dag har for

finansiering av den lokale kirke?

jf. [kap. 9](#) og [§ 12](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ a) Dagens økonomiske oppgavefordeling mellom staten og kommunene føres videre.
- ☐ b) Staten skal overta det ansvaret kommunene i dag har for finansiering av den lokale kirke.

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
- ☐ Ikke viktig
- ☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Dagens todelte finansiering av Den norske kirke mellom stat og kommune videreføres. Dette forutsetter at det opprettholdes en tilfredsstillende lokal organisering av Den norske kirke, forankret i lov. Se også innsendt høringsuttalelse.

Vigselsrett, gravplassdrift og andre spørsmål

25. Vigselsrett for tros- og livssynssamfunn skal videreføres, jf. kap. 19 og forslag til endringer i ekteskapsloven §§ 12 og 13.

jf. [kap. 19](#)

forslag til endringer i ekteskapsloven §§ 12 og 13 (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
- ☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
- ☐ Ikke viktig
- ☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

26. Den lokale kirkes ansvar for gravplassdrift og –forvaltning skal videreføres som normalordning, jf. kap. 22 og forslag til endringer i gravferdsloven § 23.

jf. [kap. 22](#)

forslag til endringer i gravferdsloven § 23 (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
- ☒ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
- ☐ Ikke viktig
- ☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Drift og forvaltning av gravplasser må være et kommunalt ansvar, med kommunal finansiering, forutsatt frihet for kommunene til å inngå med kirkelige organer om kirkegårdsdrift der dette vurderes mest hensiktsmessig fra kommunens side.

27. Fylkesmannen skal etter søknad fra kommunen kunne treffe vedtak om overføring av gravplassansvaret til kommunen, jf. kap. 22 og forslag til endringer i gravferdsloven § 23.

jf. [kap. 22](#)

forslag til endringer i gravferdsloven § 23 (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

*Dersom dette mot KS anbefaling
legges til sognet eller kirkelig organ
på kommunenivå*

28. Det ansvaret bispedømmerådet har etter gjeldende gravferdslov, skal overføres til de enkelte fylkesmenn, jf. kap. 22 og forslag til endringer i gravferdsloven §§ 4, 21 og 24

jf. [kap. 22](#)

forslag til endringer i gravferdsloven §§ 4, 21 og 24 (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Kommentarer

[Se også innsendt høringssvar, vedlagt her: KS](#)

Kulturdepartementet - KUD
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Vår referanse: 17/01634-33
Arkivkode: C70
Saksbehandler: Martin Fjordholm,
Deres referanse:
Dato: 15.12.2017

Revisjon av tros- og livssynslovgivningen - høringssvar fra KS

Det vises til høringsbrev av 25. september 2017, om forslag til ny felles lov for Den norske kirke og de andre tros- og livssynssamfunnene samt revisjon av tilskuddsordningene for disse.

KS har vektlagt de spørsmål som har særlig betydning for kommunenes rolle og oppgaver. Dette omfatter blant annet kommunenes plikter og rolle i å støtte religions- og livssynsvirksomhet gjennom lovbestemte tilskudd til Den norske kirke og andre tros- og livssynssamfunn, samt ansvaret for gravferdsforvaltning og gravplasser for alle innbyggere.

Finansiering av Den norske kirke

KS mener at dagens todelte finansiering mellom stat og kommune bør videreføres. Dette forutsetter at det opprettholdes en lokal organisering av Den norske kirke (DNK), som er forankret i lov.

Et fortsatt lokalt finansieringsansvar for DNK vil være en styrke for samarbeidet mellom kommunen og den lokale kirkeforvaltningen. De fleste kommunene behandler i dag fellesrådenes budsjettforslag som en del av kommunens ordinære budsjettprosess. Fellesrådene og DNK sitt behov vurderes gjennom dette i et helhetlig lokalsamfunnsperspektiv. KS mener at slik lokaldemokratisk forankring er avgjørende om man ønsker å videreføre en folkekirke.

Dersom staten, på tross av KS sin anbefaling, beslutter å ta det fulle og hele ansvaret for finansiering av DNK kan dette føre til større avstand mellom DNK og kommunene. Dette kan igjen resultere i lavere lokalt engasjement for DNK og dermed svekke DNK som folkekirke.

Gravplasser

Gravplassenes betydning for lokalsamfunnet tilsier at gravplasser og forvaltningen av disse må være lokalt forankret. I tillegg har andelen innbyggere som ikke er medlemmer av Den norske kirke økt. Disse har også behov for tjenester fra gravferdsforvaltningen.

KS mener derfor at hovedregelen i den nye lovgivningen må være at ansvaret for gravplasser og gravferdsforvaltningen fullt ut er et kommunalt ansvar.

Lovgivningen bør imidlertid åpne for at kommunene kan inngå avtaler med kirkelige organer om kirkegårdsdrift, der dette vurderes mest hensiktsmessig fra kommunens side. Dette vil legge til rette for god lokaldemokratisk forankring av gravplassforvaltningen.

Verneverdige kirker

KS mener at staten i utgangspunktet bør ha et særskilt ansvar for å finansiere vedlikehold av verneverdige kirkebygg.

Mange av kirkene i Norge er definert som kulturminner og er viktige lokale identitetsbærere. Oppfølgingen av verneverdige kirkebygg krever ofte spesialkompetanse og ekstra økonomisk innsats, samt større fagmiljøer enn hva som er mulig i mange kommuner.

KS vil understreke at et større statlig ansvar forutsetter et godt samarbeid mellom aktuelle fagmiljøer og kommunene. Dette vil også styrke den lokale identiteten til byggene og ivareta lokaldemokratiske aspektet.

Høringen foreslår et skille mellom kirkebygg fra tiden før 1900 og etter 1900. KS mener at det bør vurderes om det er dette årstallet, eller om det er andre kriterier som er mest egnet for denne avgrensningen. Et alternativ kan f.eks. være å legge kulturminnemyndighetenes vurdering til grunn for hvilke kirker som skal omfattes og hvilke som ikke skal det.

Andre trossamfunn

KS mener at ansvaret for finansiering av andre trossamfunn bør overføres og samles hos staten. Dette vil innebære en tydelig forenkling sammenlignet med dagens praksis.

KS legger til grunn at likebehandlingsprinsippet mellom Den norske kirke og øvrige trossamfunn videreføres uavhengig av hvem som har finansieringsansvaret. Samtidig ser KS det som urimelig at bevilgninger til lovpålagte plikter som kun følger av DNK sin særegne posisjon, og bevilgninger til vedlikehold av viktige kulturhistoriske kirkebygg, skal slå ut i økte tilskudd til andre trossamfunn.

Dagens finansieringsordning for trossamfunn gjør at kommunene årlig må fatte 23 000 enkeltvedtak om tildeling av tilskudd, hvorav vel 18 000 gjelder trossamfunn med mindre enn 10 medlemmer i kommunen og beskjedne tilskuddsbeløp. Tildelingen er regelstyrt, dvs. at det ikke er rom for lokalt skjønn og lokale prioriteringer. Det framstår som en betydelig administrativ forenkling samlet for offentlig sektor at dette ansvaret i sin helhet overtas fra staten.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Det må foretas en nærmere utredning av de økonomiske konsekvensene av det som blir endelig vedtatt i Stortinget. Vi forutsetter at arbeidet gjennomføres i samarbeid med KS.

Med vennlig hilsen

Lasse Hansen
administrerende direktør

Helge Eide
områdedirektør